

Класически гравиори в парка

ПАРТЕРЪТ ДОСТИГА СВОЯ АПОГЕЙ ВЪВ ВЕРСАЙ, ДНЕС СТИЛЪТ ПРОДЪЛЖАВА ДА СЕ ИНТЕРПРЕТИРА

текст **Вирджиния Костова**

Партерът е тип градина, развит във Франция от Клод Моле, основател на династията от градинари дизайнери, оцеляла до средата на XVIII век. Френските партери достигат своя апогей във Версай и многото имитации на този стил всъщност горазвиват идеята на нот-градините (от английски knot – възел, завързване на възел) от XVI век. Нот-градината е средновековен тип градина, в която отделните легла с растения са били разделяни едно от друго с ниски храсти – като чимшир например. Партерите са по-големи като размери и по-сложни като дизайн от knot градините. С началото на натуралистичния английски пейзажен стил през 1720 г. правенето на партери е било спряно. Неговото съживяване започва през неоренесанса в архитектурата през XIX век, когато се появява и килимообразната мода на садене на цъфтящи едногодишни цветя, които осигуряват ярки цветни петна. Изисквала се е равна повърхност, както и тераса, от която да се наблюдава дизайнът. И така повторно се ражда партерът в преобразен стил.

Партерите са били много популярни през Викторианския и Едуардианския период, особено в обществените паркове и градини, където те са били трансформирани в сложни и екстравагантни флорални схеми.

КАКВО Е ПАРТЕР Партерът е геометрична градина на равна повърхност, в която пътеки и цветни легла образуват де-

коративни шарки като част от някакъв дизайн, най-често симетричен. Те са ниски украси в градината, много елегантни, направени от бордюри от храсти в еднакви или в различни цветове. Шарките могат да наподобяват бродерии, арабески (повтарящи се сложни геометрични форми, често в растителни и животински форми), гротески, розетки, диамантени украшения, гербове, монограми, емблеми. Правени са толкова сложни и красиви партери, че приличат на гравирани. Има и „тревни партери“, т.е. партери само от трева и нискорастящи билки – като например лайка. Обикновено контурите на партера са от подрязани, ниски, вечнозелени храсти, а пространството между тях се запълва с цветни и компактни ниски растения или с филц в различни нюанси. Цветните легла, контурите от подрязаните храсти и филцът могат да оформят много амбициозни и сложни спирални шарки или символични теми. В партерната композиция по ъгли и ключови места могат да се включат и вечнозелени храсти, подрязани като пирамиди, сфери или други геометрични форми.

СЪВРЕМЕННИТЕ ВАРИАНТИ В съвременната градина идеята

за класическия партер се интерпретира и опростява; тя може да е изчистена и стилизирана и в нея да няма цветя. Ползвайки идеите на класическите градини, днес можем да импровизираме по темата и да съчетаем партер с кпот или билкова градина, да използваме ароматни и кулинарни растения като контур или пък като пълнеж на партерните елементи и шарки. Когато проектираме партер, кпот или билкова градина, тя може да е част от голямата градина или пък да е неин център или акцент.

КАКВИ РАСТЕНИЯ ДА ИЗБЕРЕМ За контуриране на партера е добре да се използват подходящи за подрязване компактни растения – например чимшир, лоницера, форми на евонимуса и др. Добре е той да е направен от вечнозелени растения, за да може да има очертан рисунък и през зимата. За запълване на пространството между контура може да се използват сезонни цветя, когато търсим ярък и продължителен цветен ефект. В зависимост от замисъла на партера може да се използват и многогодишни цветя, които през няколко седмици през годината, когато цъфтят, са ефективни с колорита си, а през останалото време – с листната си маса. ■

Грижи за градината през юни

СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ ГРАДИНИ

➔ **ДЪРВЕТА И ХРАСТИ** През този месец можете да засадите дървета. Като вертикални растителни акценти в градината дърветата могат да се използват единично или на групи от по 3 или 5 броя. Дърветата се засаждат в индивидуални за всяко дърво дупки, като дълбочината им е в зависимост от големината на дървото и големината на почвената бала около корените му.

През юни можете да засадите и храсти. Разнообразни по форми и цветове, храстите осигуряват плътност, текстура и структура на градината. Засаждането на храстите става в един ред или в два реда шахматно. Разстоянията за засаждане са през 30-40 см при по-ниските и 50-60-80 см за по-високите храсти. Височината, на която могат да се намерят в разсадниците, е 30-50 см при вечнозелените и 40-150 см при листопадните храсти.

ЦВЕТЯТА Би трябвало да сме засадили летните сезонни цветя през май, но ако все още не сме го направили, през юни също е възможно. Сезонните цветя бързо и ефектно дават интензивен цвят в градината, както и възможност всеки сезон да се експериментира с различни видове и с комбинирането им. Летните цветя цъфтят от май-юни до октомври или докато ги поларят есенните слани.

Многогодишните и сезонните цветя, декоративните треви и ароматно-кулинарните растения внасят допълнителен колорит и разнообразие в градината. Те се садят на разстояние 15-25 см в зависимост от вида. Сезонните цветя в градината изглеждат най-добре, когато са в голяма група, като преден план пред ниски храсти, декоративни треви или многогодишни цветя. Ефектни са и в сандъчета и съдове, където могат да се използват самостоятелно или в съчетание с вечнозелени ниски или падащи гребни храсти.

Отглеждането им от семена е по-трудоемко, затова се препоръчва използването на готов разсад, който не е скъп и се намира лесно на нашия пазар. Почвата, където ще се засаждат цветята, трябва да се прекопае на дълбочина 20 см, да се разбият буците, да се смеси с пясък и прегоряла оборска тор до получаването на фина смес. Растенията се засаждат на редове шахматно, съобразявайки се с формата, която правим: да няма празноти и разкритости. След това се полива обилно с лейка или с маркуч на слаба струя. Първото поливане се прави поотделно на всеки корен.

ПОЛЯНАТА Ако правите поляна по това време, ще бъде доста енергоемка: през първия месец докато тревата е много млада и нежна, трябва да се полива ежедневно - дори и един ден може

да е фатален, ако се пропусне поливане, почвата застъхне и времето е много горещо.

Тревното семе трябва да се разпръсне върху грижливо обработен, прекопан и подравнен терен. То се разхвърля равномерно, по 25-40 г/кв.м. Препоръчва се да се използват тревни смеси, съчетаващи няколко тревни вида, за да се получи по-плътен и равномерен тревен килим. След като се разхвърли, в дълбочина и отгоре се разхвърля пясък, след което се валира. Поливането на тревата, докато поникне, и после, докато укрепи, трябва да е „на дъжд“, за да не се изрови семеното.

ГРИЖИТЕ ПРЕЗ ЮНИ Поливането е много важно през летните месеци, обикновено това става през ден, ако няма валежи. Ако градината е нова и тревата е млада, се препоръчва поливането да се прави сутрин и вечер, т.е. да се избягват горещите часове на деня, за да не изгори младата трева. Дори и за по-стари градини е добре да се полivat сутрин или вечер, защото тогава поливането е по-ефективно: по-малко вода се изпарява и по-голяма част отива в почвата. Ако все пак поливаме, когато е горещо, трябва да избягваме мокренето на листата на растенията и да поливаме в корените.

За да изглеждат перфектно тревните площи през лятото, тревата трябва да се коси на всеки седем-десет дни. В зависимост от големината на поляната, косенето става с електрическа или (за по-големи площи) с бензинова косачка. На недостъпните за косачката места тревата се изрязва с ножица за трева. За много малки полянки е възможно косенето да стане и с тример, но за разлика от косачките, които са с кош, в който се събира тревата, при косенето с тример окосената трева трябва след това да се събере с гребло, което го прави е доста трудноемо. А обикновено се налага и повторно минаване на терена с тримера, за да се получи равна поляна. При косенето „се изнасят“ от почвата много хранителни вещества, затова тревните площи трябва да се подхранват приблизително на всеки 3-4 седмици с амониева селитра. С амониевата селитра обаче не трябва да се прекалява, защото почвата може да „се вкусил“. В такъв случай се налага да се използват други препарати, с които се възстановява нормалната киселинност (pH) на почвата. Друга една особеност е, че след като се разпръсне, торът трябва да се полее много обилно, докато се разтвори. На местата, на които остава неразтворен, тревата изгаря и пожълтява, както и листата на растенията, ако попадне върху тях. Затова алтернативен вариант е да се използва комбиниран NPK тор, който

е бавно разтворим и не изгаря тревата и растенията. Редовното плевене е необходимо за добрия вид на градината. Може да се плеви ръчно, ако плевелите са малко или ако полянката е малка. При големи поляни обаче това е невъзможно или много трудоемко. В такива случаи тревата се пръска с пръскачка с разтвор от избирателен хербицид, т.е. препарат, който избирателно убива широколистните плевели или растенията, които не са от групата на тревите - като детелина, глухарчета и т. н. Дърветата, храстите и цветята се окопават плитко на всеки 2 седмици. Целта е освен по-добрият естетичен вид на градината да се премахнат плевелите около тях, както и да се разропка почвата, за да може ефектът от поливането и наторява-

нето да е по-добър.

Когато има нужда, някои растения в градината трябва да се пръскаат срещу вредители, гъби и болести. Препоръчва се това да става от специалист. Ако ще се прави самостоятелно, се препоръчва да се вземе клонче от болното растение и да се занесе в селскостопанска аптека, където може да се получи консултация какъв препарат да се купи и как да се използва.

Прецъфтелите цветове, пожълтелите листа, ступените клонки и други, които загрозяват растенията, трябва да се премахват непрекъснато. Например прецъфтелите цветове на сезонните цветя или на храстите трябва да се премахнат веднага след изцъфтяването им. ■